

PRIZNANJA ZLATA HRUŠKA 2021

Ljubljana, 13. november 2021

Mestna knjižnica Ljubljana že več kot desetletje podeljuje znak zlata hruška kakovostnim knjigam za otroke. V letošnjem letu sta **Mestna knjižnica Ljubljana** in **Zveza bibliotekarskih društev Slovenije** sklenili dogovor o skupnem podeljevanju priznanja zlata hruška in s tem je postalo priznanje zlata hruška vseslovensko knjižničarsko priznanje za kakovostno knjigo za otroke.

Izbrali smo si, da prejemnike priznanja zlata hruška razglasimo vsako leto 13. novembra, na svetovni dan prijaznosti. Letos jih tako na ta dan sporočamo prvič. Čeprav ta praznik po mnogih deželah že dolgo obeležujejo, začelo se je z mednarodno konferenco humanitarnih organizacij 20. septembra 1997 v Tokiu in z objavo »Deklaracije o prijaznosti« 13. novembra, je ta praznik prijazno nevsiljiv, a v življenju še kako pomemben.

»Zakaj razglasiti prejemnike priznanja zlata hruška na svetovni dan prijaznosti? Ker je prijazno deliti prijazne novice na svetovni dan prijaznosti. Pa tudi s knjigo lahko vedno znova širimo vedenje, kako zelo pomembna je prijaznost za vsakega od nas, posebej pa za najmlajše med nami.« meni **dr. Sabina Fras Popović**, predsednica Zveze bibliotekarskih društev Slovenije.

»Že znak za kakovost mladinskih knjig zlata hruška ima svoj vzgib v ljudski pravljici o hvaležnem medvedu, srčika projekta zlata hruška pa je prijazno vabilo k branju najboljših knjig za mlade« pojasni povezavo med nagradami in praznikom **Vojko Zadavec**, dolgoletni sodelavec Pionirske – centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo, ki je ob sklepanju dogovora o sodelovanju med knjižnico in stanovskim društvom predlagal ta dan za razglasitev prejemnikov priznanja zlata hruška.

Strokovna komisija, ki jo je v sestavi **mag. Urška Bajda** (OŠ Tončke Čeč; bibliotekarka, šolska knjižničarka), **Sabina Burkeljca** (OŠ Rodica, bibliotekarka, šolska knjižničarka - svetnica); **Maja Logar** (vodja službe za mlade bralce v Mariborski knjižnici), **Katja Pinter Željko** (Ljudska knjižnica Metlika (predsednica), **Katarina Perger** (bibliotekarka, Knjižnica A.T. Linhartaradovljica), Maša P. Žmitek (ilustratorica / kuratorica, vodja Galerije Vodnikove domačije Šiška) in dr. Sabina Fras Popović (vodja Centra za spodbujanje bralne pismenosti Mariborske knjižnice in predsednica ZBDS), imenovala **Zveza bibliotekarskih društev Slovenije**, je med knjigami, ki jim je **Strokovni odbor Priročnika za branje kakovostnih mladinskih knjig**, ki ga vodi in izdaja Mestna knjižnica Ljubljana, **Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo** podelil znak za kakovost zlata hruška, izbrala naslednje knjige:

Priznanje zlata hruška v kategoriji izvorna slovenska mladinska leposlovna knjiga prejme:
Skrivno društvo KRVZ / Simona Semenič. Ilustr. Tanja Komadina. Mladinska knjiga.

Priznanje zlata hruška v kategoriji izvorna slovenska mladinska poučna knjiga prejme:
Osamosvojitve / Nataša Strlič in Damijan Stepančič. Miš založba.

Priznanje zlata hruška v kategoriji prevedena mladinska leposlovna knjiga prejmeta:
35 kil upanja / Anne Gavalda. Prev. Boris Jukić. Mladinska knjiga
in
Ana in Froga. Bi čigumi? / Anouk Ricard. Prev. Andreja Bajt. Zavod VigeVageKnjige.

Priznanje zlata hruška v kategoriji prevedena mladinska poučna knjiga prejme:
Čebele / Wojciech Grajkowski. Ilustr. Piotr Socha. Prev. Staša Pavlović. Mladinska knjiga

Nagrajencem čestitamo, mlade in odrasle pa vabimo v svet branja!

Dodatne informacije:

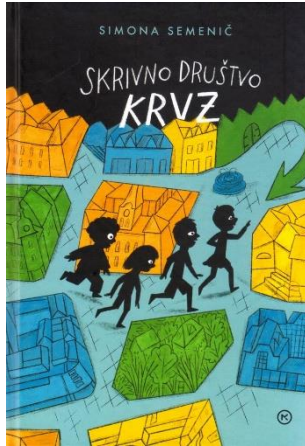
Dr. Sabina Fras Popović, ZBDS: sabina.fras-popovic@mb.sik.si

Mag. Darja Lavrenčič Vrabec, MKL: darja.lavrencic-vrabec@mklj.si

Priloga: utemeljitve

Priznanje zlata hruška v kategoriji izvirna slovenska mladinska leposlovna knjiga prejme:

Simona Semenič: **SKRIVNO DRUŠTVO KRVZ**. Ilustr. Tanja Komadina. Mladinska knjiga, 2020

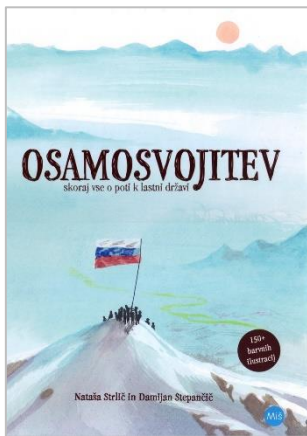

Knjiga Simone Semenič *Skrivno društvo KRVZ* je sveža v mnogih ozirih: stilno, zgodbeno, sporočilno in jezikovno. Izstopajoča je po nenavadni in redkeje uporabljeni komunikaciji avtorice z bralcem - z njim se namreč poleg zanimive pustolovsko-detektivske zgodbe zelo neposredno pogovarja in ga nagovarja, se samorazkriva skozi nekatere osebne dele, in jih demistificira (ni vsevedna, ni nad bralcem, ni brez napak, niti brez svojih skrivnosti). Knjiga konkretno prepriča in potrdi, da je branje tudi komunikacija in da sta raziskovanje in pot mnogokrat pomembnejša od cilja. Vznemirljiva je po jezikovni estetiki in pisateljski domiselnosti, ki stopata iz utečenosti in pričakovanega toka. Delo je večsmerno, veččutno, večžanrsko, slogovno izredno pestro in prežeto s humorjem. Glavni junaki so živi tako v dialogih, v delovanju, v povezovanju, v pustolovščinah in živijo medgeneracijski dialog in prijateljstvo. Roman je opremljen z odličnimi ilustracijami Tanje Komadina, ki zgodbo vizualno lepo nadgrajujejo. Odsevajo tudi ilustratorkin scenaristični razmislek, ki uspešno ujame duh romana, preplet fantazijskega z realističnim. Skladno povezovanje besedila z ilustracijo ustvarja svojstven ritem. V oblikovnem smislu knjiga z izborom formata, tipografije in papirja sledi premišljenim celostnim pristopom leposlovja za mlade, v katerem je čutiti svež in sodoben oblikovalski ton.

Roman *Skrivno društvo KRVZ* je prepričljiv, slogovno spreten in samosvoj, jezikovno barvit, mestoma poetičen, prežet z zanimivimi dialogi, medvrstniškimi odnosi, naravo, zaupanjem in prijateljstvom. Je sožitje resničnega in fantazijskega, preteklosti in trenutne umeščenosti. Pulzira v ritmu vsečasa, preseneča in očara s svežino in avtoričinimi nenavadnimi, inovativnimi pisateljskimi pristopi ter mladega bralca navdaja s pogumom, vztrajnostjo in upanjem. Je odlična mladinska literatura, ki vabi k večkratnemu branju in je zaradi svoje pestrosti tudi večnaslovniško zanimiva.

Priznanje zlata hruška v kategoriji izvirna slovenska mladinska poučna knjiga prejme:

Nataša Strlič: **OSAMOSVOJITEV**. Ilustr. Damijan Stepančič Miš, 2020

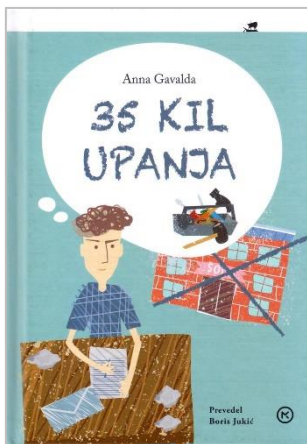

Knjigo za mlade bralke in bralce o najpomembnejšem mejniku v slovenski zgodovini – slovenski osamosvojitvi – smo po tridesetih letih lastne države že kar nujno potrebovali. Sedaj je pred nami izvrstna večnaslovniška umetniška publikacija mnogih informacij ter zanimivih simbolnih in nacionalnih nadrobnosti. V prvi vrsti želi mladim približati pomembno obdobje rojstva države ter dogodke pred in po njem, hkrati pa jim pomaga, da bi ta čas ponotranjili in da bi svojo domovino sprejemali s ponosom, kritičnostjo in s poznavanjem. Obema avtorjema, kustosinji Muzeja novejšje zgodovine Slovenije in zgodovinarki Nataši Strlič, ter vrhunskemu in mnogokrat nagrajenemu ilustratorju Damijanu Stepančiču, je to odlično uspelo. Knjiga spodbuja medgeneracijsko branje in pogovore o obravnavani tematiki, dialog in razmišljanje o lastnem narodu, domovini, jeziku in kulturi. Ponuja slikovit vpogled v dogajanje, življenje in vzdušje v

Sloveniji med letoma 1980 in 1992 ter vabi k dodatnemu širjenju znanja. *Osamosvojitvev* je impresivno ilustrirana in oblikovno dinamična knjiga. Napisana je strokovno-poljudno, zanimivo, strnjeno in z željo, da bi jo mladi lahko in radi uporabljali kot relevanten vir informacij pri raziskovanju obravnavanega obdobja slovenske zgodovine. Je izvirna v načinu podajanja zgodovinskih dejstev, scenaristično, likovno in tehnično preiščena ter vizualno pestra in bogata. Oblikovana in ilustrirana je v duhu enciklopedij, a se zaradi svojevrstnega prepleta besedila in podob mestoma približuje tudi karakteristikam stripa, kar jo dela še zanimivejšo. Besedilo in ilustracija sta dramaturško dodelana in se dobro povezuje, kar se pri ilustrativnem delu kaže v izbiri in grajenju kompleksnih kadrov, sekvenc, prizorišč in junakov, z dodelano stilizacijo, kostumografijo ter umeščeno v prostor in čas. Oba koda sta v sozvočju, ob tem pa ilustracija zapolnjuje vrzeli in besedilu odpira nov prostor ter omogoča vzporedno večplastno branje - alegorije, obrazne mimike, govornice telesa. Ilustrator dobro zastavi koncept postavitve in mojstrsko preplete zgodbe. Zapolnjuje jih z izjemnim občutkom za ritem in kadre, kar je od njega zagotovo zahtevalo veliko raziskovanja in dramaturškega ter scenarističnega razmisleka. Motivi znotraj strani ilustrator ilustrira svobodno, razgibano in vsebinsko polno referenc ter simbolike. Kadri so polni dogajanj in detajlov, barvna skala je v utišanih tonih, ki se preiščeno razživijo. Ilustracije beremo podobno kot besedilo: s poudarki, motivi presenečajo, so tudi duhoviti in z globljim uvidom. Knjiga *Osamosvojitvev* je monumentalno delo, na katerega smo upravičeno ponosni, in ga kot čvrsto celoto in simbolno zakladnico umeščamo med pomembnejša dela sodobne Slovenske zgodovine in nacionalne identitete. Prav zato bi jo moral imeti vsak slovenski dom in bi jo bilo z zgodovinskimi dejstvi in podobami dobro zapisati v slovenski spomin.

Priznanje zlata hruška v kategoriji prevedena mladinska leposlovna knjiga prejmeta:

Anna Gavalda: **35 KIL UPANJA**. Mladinska knjiga, 2020

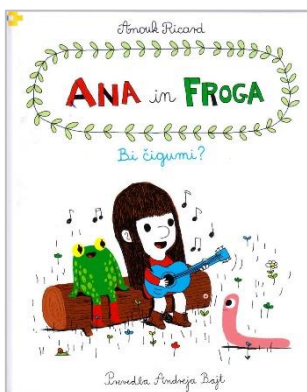
35 kil upanja je ganljiv roman o velikih šolskih težavah odraščajočega fanta, okoli katerih se vse vrti, a so te pravzaprav vrh ledene gore dogajanja in odnosov v njegovi družini. To je knjiga o brezupu, ko se zdi, da so situacije nerešljive, in je tudi knjiga o neizpodbitnem upanju in zaupanju. Vseprisotnost, nenadomestljivost in čutečnost fantovega dedka pomembno usmerja in pomaga poiskati njegovo lastno moč. Ded je sinonim za bližino, zaupanje, varnost in pogum, saj se Grigoir z njegovo pomočjo najde pot iz neusmiljenega sistema, ki ga oddaljuje od njega samega. Kajti – in to je eno temeljnih sporočil knjige – vsakdo nosi v sebi, nekaj, kar ga bogati in ga dela neponovljivo dragocenega, tisto moč, ki mu pomaga do rešitve in uspeha. Le človeka moramo imeti ob sebi, ki nam zna to odstreti in v nas brezpogojno zaupati.

Roman prinaša tudi več podtem, s katerimi se ob in po branju lahko pogovarjamo, jih odstiramo, o njih razmišljamo in jih detabuiziramo: medsmerni odnosi – med starši, starimi starši in vnuki, vrstniki, sistemom – bolezen in minljivost, tudi smrt. Glavne teme so vsekakor šola, šolska uspešnost in neuspešnost ter sprejemanje in reševanje položaja v teh okoljih. Knjiga sledi standardom oblikovanja leposlovja za mladostnike, tudi naslovnica je dobro in privlačno izpeljana, pohvalno pa je, ker izbor in oblika pisave podpirata vsebinsko plat zgodbe in ob branju budita dodatne občutke ter ponujata udobno bralno izkušnjo.

Močna, nepozabna zgodba terja od bralcev razmislek o pomembnosti pomoči, hkrati pa jim daje upanje, še posebno v teh časih, da se vedno najde tudi rešitev, do katere lahko pridemo tudi z več smeri. Kljub resnim temam knjiga mladega bralca ne žalosti ali temni, nasprotno, daje mu upanje in moč za vztrajanje in iskanje lastne poti ter večnega poguma, kar pa je zagotovo odlika najboljše literature.

in

Anouk Ricard: **ANA IN FROGA: BI ČIGUMI?** Zavod VigeVageKnjige, 2020

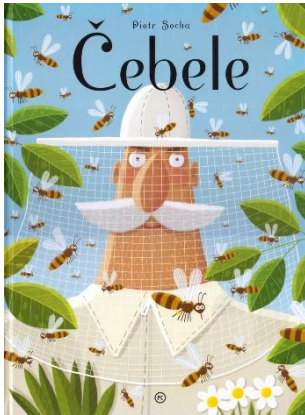
Prvi del *Ane in Froge: Bi čigumi?* francoske ilustratorke in avtorice animiranih filmov Anouk Ricard je v originalu izšel leta 2007, s prevodom in izdajo založbe VigeVageKnjige pa je dodobra prevetril tudi slovenski prostor. Strip *Bi čigumi?* bralca preprosto pritegne k sebi in ga kljub drobem v pristopih prežema v vseh smereh. Vsakodnevne situacije so odete v humorne razmisleke, življenjske modrosti, miselne in situacijske preobrate, hkrati pa tudi v prečiščeno minimalistično estetiko, jasnost in vedrino. Sestavlja ga sedem kratkih prigod, ki si vse sledijo v sprejetem oblikovalskem ritmu, štiristransko, in v skladnem sosledju striparskih korakov, ki se vedno zaključijo z dvostranskimi ilustracijami. Naslikanimi paneli se tudi vsebinsko naslanjajo na predhodno dogajanje in sporočilo ter ga povzemajo, nadgrajujejo in pomirjujoče zaokrožajo. Le *Pesem*, prva

in hkrati zadnja zgodba, je drugačna in je knjigi objem, ki se kot začetno vabilo domov, pravzaprav v knjigo, vije od naslovnice, v prvo predstavitev vseh nadzemnih junakov – deklice Ane, žabe Froge, mačka Reneja in psa Bubuja - ter se potem v svoji manjkajoči strani sklone šele na koncu knjige. V njeni sredini spoznamo še deževnika Krištofa in Sandija ter tuna Giannija, z vsemi pa ob že omenjeni epizodi *Pesem*, vstopimo še v naslednje: *Čigumi*, *Pomfri*, *Tun*, *Darilo*, *Razstava* in *Telefon*. Prijatelji se v njih srečujejo ob povsem običajnih pripetljivih in dilemah, z zdrsi, igrami, navdušenji, pomisleki in strahovi, avtoričin humor in zaupanje v dobro, pa njihove medosebne odnose niansira v radovednost, hudomušnost in vzvalovano pomirjenost. V tej knjigi kljub vtisu, da si čisto blizu, ni prostora za

predvidljivosti in običajnosti. Prav zato je njen naslovniški krog širši, kot se zdi na prvi pogled. Občutja ob prebiranju so svetla in vključujoča, hkrati pa nas druženje z majhnimi, različnimi si, a zvestimi kompanjoni prav v vseh pogledih marsičesa nauči in nas ob tem celo zelo zabava. Dialogi so kratki in vsakdanji, kot celota pa delujejo sočno in tako lepo orisujejo junake, da se popolnoma prilegajo njihovi mimiki, pogledom in zanimivim karakterjem. Da je knjiga še bolj posebna in da čim bolj sledi izvorni izdaji, so jo slovenski izdajatelji obogatili z ročno izpisanimi črkopisi, kar je redko in zelo pohvalno. Besedilo in ilustracija se dramaturško lepo povezujeta, ilustracija z omejeno barvno skalo je čista, premišljena in izbrana, njena linija pa odlično izrisuje karakterje in zaznave protagonistov. Strip *Bi čigumi?* je skrben in z vseh vidikov dovršen izdelek, ki oblikovno predstavlja zanimiv spoj stripa in slikanice. Vsebuje domiselne oblikovne in tipografske rešitve, omogoča pregledno branje in sledenje zgodbi ter s celostranskimi vstavki gradi odlične prehode med dogodivščinami. Zelenilo se z veselih in razigranih travniških spojnih listov seli v niz lističev naslovnih okvirjev in v detajle nekaterih stripovskih ilustracij. Avtoričini likovni pristopi so prav tako osupljivi, kot so njeni izbori junakov, situacij, njihovih zapletov in razrešitev. Humor in vedrina knjigo dodatno bogatita in jo nespregledljivo karakterizirata, sta sveža, brez olepševanj ter tako zares, da večplastni liki v hipu postanejo tudi naši znanci. In že komaj čakamo na naslednje dele njihovih prigod, v vmesnem času pa že iščemo zanimive intervjuje z umetnico in tudi njene animirane filme, ki v gibanje postavljajo naše in nove zgodbe.

Priznanje zlata hruška v kategoriji prevedena mladinska poučna knjiga prejme:

Wojciech Grajkowski: **ČEBELE**. Ilustr. Piotr Socha Mladinska knjiga, 2020

Knjiga *Čebele* avtorja Wojciecha Grajkowskega in ilustratorja Piotra Socha je mogočna poljudno-znanstvena slikanica. Bogatijo jo izjemen vsebinski koncept, raznovrstnost tem, njihove širitve na raznovrstna področja in postavitve v celo paleto časovnih in geografskih polj, zooloških in botaničnih nadrobnosti ter simbolnih prepletov. H knjižni impresiji ob ilustracijah zagotovo pripomore tudi njen veliki format. Nizi besedil strnjeno in nagovarjajoče dopolnjujejo enostranske in dvostranske ilustratorske celote, raziskovalsko odstirajo njihove posamezne postanke in s povezavami do nekaterih izrisov predstavljajo nadgrajujoče zaokrožanje informacij in znanj, ki jih je možno samostojno nadaljevati, ustavljati ali se po dodatke tudi vedno znova vračati. Z odbliskom jantarja se prestavljamo v čas dinosavrov in potem z rojem 20.000 različnih vrst čebel drsimo skozi več perspektivno predstavitev čebel in njihovo zgradbo, vstopamo v skrbno organizirano skupnost, razmnoževanje, bioniko in oprasevanje, skozi pomene čebel za človeka, zgodovinske umestitve, verovanja, običaje, čebelarjenje, med medovite rastline do nektarja in do toliko različnih vrst medu in medenih izdelkov, da se zdi ves svet sladek in rumen. Tok preišljeno izbranih oblikovalskih in tehničnih prvin kot potrditev dopolnita dva sklopa čebeljih zanimivosti, ki v sivini za hip učinkovito prekineta likovno dovršenost v svojstvenem koloritu. Dramaturški lok skozi knjigo gradijo dogajalno in pomensko polne postavitve ilustracij ter dobro načrtovana kompozicija, polna razigranih in dinamičnih postavitvev. Ilustracija odpira prostor vsebini, jo podpira in jo razširja, stilizacija znanstvenih vsebin pa je tisti del knjige, ki jo lepo umešča v kategorijo poučnih knjig za mladega bralca in estetsko moč knjige trdno postavlja tudi v panj informacij in znanja. Lepo je, ker so založniki knjigi dodali orientirje do slovenskih čebel, slovenskega čebelarstva ter z njimi povezanih navad in običajev. Najbrž pa bo za zmeraj ostala uganka, koliko čebel in čebelic je ilustrator Piotr Socha v knjigi zares narisal. Knjižna umetnina *Čebele* je zagotovo svojevrstna, dragocena in večplastna publikacija, njena sestrška knjiga *Drevesa* istega avtorskega tandema, pa njeno umeščenost samo še okrepi. Skupaj sta knjigi najboljša popotnica za bližanje naravi, za čudenje in občudovanje okolja, ki nas obdaja. Opremljenim s toliko lepote in znanja bo mladim in vsem nam veliko lažje odgovorno in odločno skrbeti in ohranjati svet, v katerem živimo.